

Surjit Singh v. The State of Punjab etc. (Sarkaria, J.)

ਕਿ ਖਾਤੇ ਦੀਆਂ ਕਿਤਾਬਾਂ ਵਿੱਚ ਐਂਟਰੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਅਤੇ ਘੋਸ਼ਣਾ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਤਬਾਦਲਾ ਇੱਕ ਵੈਧ ਤੋਹਫਾ ਹੋਂਦ ਵਿੱਚ ਲਿਆਉਣ ਲਈ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਸੀ:

ਤੱਥਾਂ 'ਤੇ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਮੁਲਾਂਕਣਕਰਤਾ ਨੇ ਰੁਪਏ ਦੀ ਕੀਮਤ ਦਾ ਇੱਕ ਜਾਇਜ਼ ਤੋਹਫਾ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। 20 ਨਵੰਬਰ, 1956 ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਬੇਟੇ ਨੂੰ 50,000।

(13) ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋਵਾਂ ਅਥਾਰਟੀਆਂ ਕੋਲ ਤਤਕਾਲ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਦੀ ਕੋਈ ਅਰਜ਼ੀ ਨਹੀਂ ਹੈ।

(14) ਉੱਪਰ ਜੋ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਉਸ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਉੱਪਰ ਦਿੱਤੇ ਸਵਾਲ ਦਾ ਜਵਾਬ ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਹੋਵੇਗਾ।

ਵਿੱਲੋ, ਜੇ.—ਮੈਂ ਸਹਿਮਤ ਹਾਂ।

ਕੇ. ਐਸ. ਕੇ

ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਰਿਟ

ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਸਰਕਾਰੀਆ ਅਤੇ ਐਸ. ਸੀ. ਮਿੱਤਲ ਜੇ. ਜੇ.

ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ - ਪਟੀਸ਼ਨਰ

ਬਨਾਮ.

ਦ ਸਟੇਟ ਆਫ ਪੰਜਾਬ ਆਦਿ., -ਰਿਪੋਰਟਸ

ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਰਿੱਟ ਨੰਬਰ 11 of 1971

26 ਮਈ 1972

ਜੇਲ ਐਕਟ (1894 ਦਾ IX)— ਧਾਰਾ 59— ਪੰਜਾਬ ਜੇਲ ਮੈਨੂਅਲ ਪੈਰਾ 631 ਅਤੇ 647— ਕੋਡ ਆਫ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜ਼ਰ (1898 ਦਾ ਐਕਟ V)— ਧਾਰਾ 401— ਉਮਰ ਕੈਦ — ਕੀ ਸਾਰੇ ਕੈਦੀਆਂ ਲਈ 20 ਸਾਲ ਦੀ ਕੈਦ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੈ— 20 ਸਾਲ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਪੂਰੀ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਉਮਰ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ -ਕੀ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 401 ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੁਕਮਾਂ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਰਿਹਾਅ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਹਨ -ਭਾਰਤ ਦੇ ਦੂਜੇ ਰਾਜਾਂ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਏ ਗਏ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਦੀਆਂ ਜੇਲ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ-"ਉਚਿਤ ਸਰਕਾਰ" ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 401 ਦੇ ਅਧੀਨ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਕਰਨ ਲਈ ਸਮਰੱਥ ਹੈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰੀ-ਮੈਚਿਓਰ ਰਿਹਾਈ ਲਈ—ਭਾਵੇਂ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ

ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ ਪੰਜਾਬ ਜੇਲ੍ਹ ਮੈਨੂਅਲ ਦੇ ਪੈਰਾ 631 (2) (ਐਫ) ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੀ ਗਈ 'ਉਮਰ ਕੈਦ' ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਉਮਰ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ 20 ਸਾਲ ਦੀ ਕੈਦ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੈ ਪਰ ਇਹ ਸਿਰਫ ਮੁਆਫੀ ਦੀ ਗਣਨਾ ਕਰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਹੈ ਅਤੇ ਸਾਰੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਨਹੀਂ। ਉਮਰ ਕੈਦ ਦੀ

ਸਜ਼ਾ ਦੇਸ਼ੀ ਦੀ ਬਾਕੀ ਬਚੀ ਸਾਰੀ ਉਮਰ ਲਈ ਇੱਕ ਹੈ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਜੇਲ੍ਹ ਮੈਨੂਅਲ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਵਿਧਾਨਕ ਨਿਯਮਾਂ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹਾ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਜੋ ਅਜਿਹੀ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ 20 ਸਾਲ ਦੀ ਕੈਦ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਕਰਦਾ ਹੋਵੇ। ਸਾਰੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਸੀਮਤ ਮਿਆਦ। 'ਤੇ ਵੀ ਅਜਿਹੇ ਉਮਰ ਕੈਦੀ ਦੀ ਰਿਹਾਈ

Surjit Singh v. The State of Punjab etc. (Sarkaria, J.)

20 ਸਾਲ ਦੀ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਪੂਰੀ ਹੋਣ 'ਤੇ, ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਰਿਹਾਈ ਹੋਣ 'ਤੇ, ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਸਿਰਫ਼ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਫੌਜਦਾਰੀ ਜਾਬਤਾ ਦੀ ਧਾਰਾ 401 ਦੇ ਅਧੀਨ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ ਦੁਆਰਾ ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਪੂਰੇ ਬਕਾਏ ਨੂੰ ਮੁਆਫ਼ ਕਰਕੇ। ਪੰਜਾਬ ਜੇਲ ਮੈਨੂਅਲ ਦੇ ਪਾਰਸ 631 ਅਤੇ 647 ਨੂੰ ਮੁਆਫ਼ੀ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦੀ ਸਕੀਮ ਅਤੇ ਸੈਟਿੰਗ ਦੇ ਅਨੁਕੂਲ ਬਣਾਇਆ ਜਾਣਾ ਹੈ। ਇਹਨਾਂ ਦਾ ਇਹ ਅਰਥ ਨਹੀਂ ਕੱਢਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਉਮਰ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦਾ ਅਰਥ ਹੈ ਸਾਰੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ 20 ਸਾਲ ਦੀ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਅਤੇ 20 ਸਾਲ ਦੀ ਕੈਦ (ਮੁਆਫ਼ੀ ਸਮੇਤ) ਪੂਰੀ ਹੋਣ 'ਤੇ, ਉਮਰ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਰਿਹਾਅ ਹੋਣ ਦਾ ਅਟੱਲ ਅਧਿਕਾਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਜਾਬਤੇ ਦੀ ਧਾਰਾ 401 ਅਧੀਨ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਉਚਿਤ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਪੁਰਾਣੇ ਹੁਕਮ।

ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 401 ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ, "ਉਚਿਤ ਸਰਕਾਰ" ਖੇਤਰੀ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੇ ਅੰਦਰ ਰਾਜ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਹੈ ਜਿਸ ਦੇ ਲਈ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਵਚਨਬੱਧ, ਮੁਕੱਦਮਾ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਵਿਆਖਿਆ ਧਾਰਾ 401 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਨਾਲ ਮੇਲ ਖਾਂਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੇ ਤਹਿਤ ਦੁਕਵੀਂ ਸਰਕਾਰ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਜੱਜ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਜਾਂ ਜਿਸ ਦੁਆਰਾ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਜਾਂ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਉਸ ਦੀ ਰਾਇ ਦੱਸ ਸਕਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਅਰਜ਼ੀ ਸਜ਼ਾ ਦੀ ਮੁਅੱਤਲੀ ਜਾਂ ਮੁਆਫ਼ੀ ਲਈ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਜਾਂ ਇਨਕਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਭਾਰਤ ਦੇ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਏ ਗਏ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਕੈਦੀਆਂ ਦੇ ਤਬਾਦਲੇ ਐਕਟ, 1950 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਅਧੀਨ ਪੰਜਾਬ ਦੀਆਂ ਜੇਲ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਰਾਜ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਉਣ ਵਾਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਜੱਜ ਤੋਂ ਅਜਿਹੀ ਰਾਏ ਨਹੀਂ ਮੰਗ ਸਕਦਾ, ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵਾਧੂ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਖੇਤਰੀ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ. ਇਸ ਲਈ ਜਾਬਤੇ ਦੀ ਧਾਰਾ 401 ਦੇ ਤਹਿਤ, ਸਿਰਫ਼ ਰਾਜ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਨਾ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਜੋ ਪੰਜਾਬ ਦੀਆਂ ਜੇਲ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲ ਕੀਤੇ ਗਏ ਉਮਰ ਕੈਦੀਆਂ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਬਕਾਏ ਨੂੰ ਮੁਆਫ਼ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਸਿਰਫ਼ ਇਹ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਮਰ ਕੈਦ ਦੇ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਦੇ ਕੇਸਾਂ ਨੂੰ ਜਾਬਤੇ ਦੀ ਧਾਰਾ 401 ਅਧੀਨ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦਿਆਂ ਬਾਕੀ ਬਚਦੀ ਮਿਆਦ ਨੂੰ ਮੁਆਫ਼ ਕਰਨ ਲਈ ਉਚਿਤ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ।

ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 226/227 ਦੇ ਅਧੀਨ ਪਟੀਸ਼ਨ, ਜਾਬਤਾ ਫੌਜਦਾਰੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ, 1898 ਦੀ ਧਾਰਾ 491 ਦੇ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹੀ ਗਈ, ਇਹ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਯੂਪੀ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਅਨੁਬੰਧ "ਏ" ਦੇ ਆਈ ਐਮ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ।

ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਵੱਲੋਂ ਐਡਵੋਕੇਟ ਬਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਮਲਿਕ, ਸੀ .

1. ਐਸ. ਟਿਵਾਣਾ, ਸਹਾਇਕ ਐਡਵੋਕੇਟ-ਜਨਰਲ, (ਪੰਜਾਬ), ਹਰੀ ਮਿੱਤਲ ਸਹਾਇਕ ਐਡਵੋਕੇਟ-ਜਨਰਲ (ਹਰਿਆਣਾ), ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਲਈ।

ਜੇ UDGMENT

ਸਰਕਾਰੀਆ , ਜੇ.- ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਦੋ ਬੈਚਾਂ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਰੇਗਾ। ਪਹਿਲੀ ਵਿੱਚ 1971 ਦੀਆਂ ਅਪਰਾਧਿਕ ਲਿਖਤਾਂ 13, 14, 15, 16 ਅਤੇ 18 ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਦੂਜੀ ਵਿੱਚ 1971 ਦੀਆਂ ਅਪਰਾਧਿਕ ਲਿਖਤਾਂ 11, 12, 19 ਅਤੇ 20 ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ।

- (2) ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੌਬੇ ਕੇਸਾਂ ਵਿੱਚ ਇਹ ਪਟੀਸ਼ਨ ਆਈ.ਆਰ.ਐਸ.ਏ. ਭਾਰਤੀ ਸੰਘ ਦੇ ਹੋਰ ਰਾਜਾਂ ਵਿੱਚ, ਹੋਰ ਗੱਲਾਂ

ਦੇ ਨਾਲ, ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਸਨ।

ਕਤਲ ਦੇ ਜੁਰਮ ਅਤੇ ਉਮਰ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ ਗਈ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕੈਦੀਆਂ ਦੇ ਤਬਾਦਲੇ ਐਕਟ, 1950 (ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ 'ਟ੍ਰਾਂਸਫਰ ਐਕਟ' ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ) ਅਧੀਨ ਪੰਜਾਬ ਦੀਆਂ ਜੇਲ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

(3) ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਦੀ ਮਿਤੀ 'ਤੇ, ਪਹਿਲੇ ਬੈਚ ਦੇ ਪੰਜ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਮੁਆਫੀ ਸਮੇਤ 20 ਸਾਲ ਜਾਂ ਇਸ ਤੋਂ ਵੱਧ ਦੀ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ ਗਈ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਦਲੀਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ 20 ਸਾਲ ਦੀ ਕੈਦ (ਮੁਆਫੀ ਸਮੇਤ) ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਕੱਟਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਉਹ ਪੰਜਾਬ ਜੇਲ੍ਹ ਸੈਨੂਅਲ ਦੇ ਪੈਰਾ 647(2) ਦੇ ਅਧੀਨ ਸਬੰਧਤ ਜੇਲ੍ਹ ਸੁਪਰਡੈਂਟ ਦੁਆਰਾ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਰਿਹਾਈ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਹਨ। ਧਾਰਾ 401 ਦੇ ਤਹਿਤ, ਉਸ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਫੌਜਦਾਰੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਕੋਡ ਪਟੀਸ਼ਨਰ, ਇਸ ਲਈ, ਕਾਇਮ ਰੱਖਦੇ ਹਨ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਲਗਾਤਾਰ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਗਲਤ ਹੈ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਹੈਬੀਅਸ ਕਾਰਪਸ ਦੀ ਰਿੱਟ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ।

(4) ਦੂਜੇ ਬੈਚ ਦੇ ਚਾਰ ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਨੂੰ, ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਦੀ ਸੰਸਥਾ ਦੀ ਮਿਤੀ 'ਤੇ, ਮੁਆਫੀ ਸਮੇਤ, 14 ਸਾਲ ਜਾਂ ਇਸ ਤੋਂ ਵੱਧ ਦੀ ਮਿਆਦ ਲਈ ਕੈਦ ਹੋਈ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਦਲੀਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਜੇਲ੍ਹ ਸੈਨੂਅਲ ਦੇ ਪੈਰਾ 516-ਬੀ ਦੇ ਤਹਿਤ, ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਰਿਹਾਈ ਦੇ ਹੁਕਮ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕੇਸ ਜੇਲ੍ਹਾਂ ਦੇ ਇੰਸਪੈਕਟਰ-ਜਨਰਲ, ਪੰਜਾਬ ਰਾਹੀਂ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਵਾਏ ਜਾਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਸਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਪੈਰਾ 516-ਬੀ ਤਹਿਤ ਹੁਕਮ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਜਾਣੇ ਹਨ, ਨਾ ਕਿ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ।

(5) ਪਹਿਲੇ ਬੈਚ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਸ਼੍ਰੀ ਬੀ.ਐਸ. ਮਲਿਕ ਦੀ ਦਲੀਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਜੇਲ੍ਹ ਸੈਨੂਅਲ ਦੇ ਪੈਰਾ 647 ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਇੱਕ ਕਾਨੂੰਨੀ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਸੈਕਸ਼ਨ ਅਧੀਨ ਸਮਰੱਥ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਇੱਕ ਨਿਯਮ ਹੈ। ਜੇਲ ਐਕਟ (ਐਕਟ ਨੰ. IX), 1894 ਦੇ 59, ਅਤੇ ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ, ਪੈਰਾ 647(2) ਅਧੀਨ ਕੈਦੀ ਦੀ ਰਿਹਾਈ ਧਾਰਾ ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਦੇ ਚਿੰਤਨ ਦੇ ਅੰਦਰ "ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ" ਇੱਕ ਛੁੱਟੀ ਹੋਵੇਗੀ। ਟਰਾਂਸਫਰ ਐਕਟ ਦੇ 3. ਆਪਣੀ ਦਲੀਲ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ, ਵਕੀਲ ਨੇ ਸੀਤਾਰਾਮ ਬਰੇਲਾਲ ਬਨਾਮ ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ (1) ਅਤੇ ਕੈਦੀ ਮੋਹਨ ਲਾਈ ਪੁੱਤਰ ਹਰਦਿਆਲ ਬਨਾਮ ਹਰਿਆਣਾ ਰਾਜ (2) ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਤਿੰਨ ਅਣ-ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤੇ ਫੈਸਲਿਆਂ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ, ਜੋ ਬੀ.ਐਸ. ਢਿੱਲੋਂ, ਜੇ. ., ਪੀ ਰਤਨ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ (3) ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਬੀ.ਐਸ. ਢਿੱਲੋਂ ਨੇ ਕੀਤਾ,

' (1) ਏਆਈਆਰ 1969 ਐਮਪੀ 252.

(2) ਸੀ.ਆਰ. 31 ਮਾਰਚ, 1971 ਨੂੰ 1971 ਦੇ ਓ. ਨੰਬਰ 38-ਐਮ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

(3) ਸੀ.ਆਰ. O 61-M of 1971 ਨੇ 13 ਮਈ, 1971 ਨੂੰ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ।

ਜੇ., ਅਤੇ ਅਜੀਤ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ (4) ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਐਮ.ਐਸ.ਗੁਜਰਾਲ, ਜੇ.

(6) ਕੈਦੀ ਰਘਬੀਰ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ (5) ਵਿੱਚ ਸੰਧਾਵਾਲੀਆ, ਜੇ. ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਵੱਖਰਾ ਵਿਚਾਰ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਜੋ ਕਿ ਨਿਰਣਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਦਵਾਨ ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਲਿਆਂਦਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਬਾਕੀ ਤਿੰਨ ਕੇਸਾਂ (ਸੁਪਰਾ) ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਰਘਬੀਰ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਸਟੇਟ ਆਇ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਰਿੱਟ 15 ਆਫ 1971 ਅਤੇ ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਸਟੇਟ ਆਇ ਆਰ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਰਿੱਟ 16 ਆਫ 1971 ਵਿਚ ਸੀ.ਜੀ. ਸੂਰੀ, ਜੇ. ਇਸ ■ ਹੁਕਮ, ਮਿਤੀ 15 ਅਕਤੂਬਰ, 1971, ਨੇ ਸੁਝਾਅ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਇਹਨਾਂ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਨੂੰ ਫੈਸਲੇ ਲਈ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਚ ਕੋਲ ਭੇਜਿਆ ਜਾਵੇ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਹ ਸਾਰੇ ਮਾਮਲੇ ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆਏ ਹਨ।

(7) ਸਰਵਸ਼੍ਰੀ ਆਈ.ਐਸ. ਟਿਵਾਣਾ ਅਤੇ ਹਰੀ ਮਿੱਤਲ, v ਸਿੱਖਿਅਤ ਸਹਾਇਕ ਐਡਵੋਕੇਟ-ਜਨਰਲ, ਕ੍ਰਮਵਾਰ ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਹਰਿਆਣਾ ਰਾਜਾਂ ਦੁਆਰਾ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸਟੈਂਡ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਉਮਰ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਕੈਦੀ ਦੀ ਸਾਰੀ ਉਮਰ ਲਈ ਇੱਕ ਹੋਣ ਕਰਕੇ, ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ।, 20 ਸਾਲ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਪੂਰੀ ਹੋਣ 'ਤੇ ਵੀ, - ਫੌਜਦਾਰੀ ਜ਼ਾਬਤੇ ਦੀ ਧਾਰਾ 401 ਦੇ ਤਹਿਤ ਢੁਕਵੀਂ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਉਸਦੀ ਸਜ਼ਾ ਮੁਆਫ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੀ ਰਿਹਾਅ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਸ ਤਰਕ 'ਤੇ ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੈਦੀ ਰਘਬੀਰ ਸਿੰਘ ਦੇ ਕੇਸ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿਚ ਲਿਆ ਗਿਆ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਸਹੀ ਹੈ ਅਤੇ ਕੈਦੀ ਮੋਹਨ ਲਾਈ ਦੇ ਕੈਦੀ ਰਤਨ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਅਜੀਤ ਸਿੰਘ ਦੇ ਕੇਸਾਂ ਵਿਚ ਲਿਆ ਗਿਆ ਵਿਚਾਰ ਇਸ ਦੇ ਉਲਟ ਹੈ। ਅੱਗੇ ਇਹ ਤਾਕੀਦ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਸੀਤਾਰਾਮ ਦੇ ਕੇਸ (1) (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਐਕਟ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਨੂੰ ਚਾਲੂ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

(8) ਸਾਰਾ ਮਾਮਲਾ ਆਪਣੇ ਆਪ ਹੀ ਇਸ ਮੁੱਦੇ ਵਿੱਚ ਹੱਲ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ: ਉਮਰ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦੀ ਮਿਆਦ ਜਾਂ ਮਿਆਦ ਕੀ ਹੈ? ਕੀ ਵਿਧਾਨਕ ਨਿਯਮਾਂ (ਪੰਜਾਬ ਜੇਲ੍ਹ ਮੈਨੂਅਲ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ) ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਅਜਿਹੀ ਗੱਲ ਹੈ ਜੋ ਉਮਰ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਸਾਰੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ, ਕੈਦ ਦੀ ਕਿਸੇ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਮਿਆਦ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਕਰਦਾ ਹੈ?

(9) ਗੋਪਾਲ ਵਿਨਾਇਕ ਗੋਡਸੇ ਬਨਾਮ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ (6) ਵਿੱਚ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਇਹ ਨਿਪਟਾਇਆ ਗਿਆ ਕਾਨੂੰਨ ਹੈ ਕਿ ਉਮਰ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ, ਪਹਿਲੀ, >• ਨਜ਼ਰੀਏ, ਪੂਰੀ ਕੈਦ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਕੁਦਰਤੀ ਜੀਵਨ ਦੀ ਬਾਕੀ ਮਿਆਦ। ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ

(4) ਸੀ.ਆਰ. 1971 ਦੇ ਡਬਲਯੂ. 10 ਨੇ 8 ਸਤੰਬਰ 1971 ਨੂੰ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ।

(5) ਸੀ.ਆਰ. O. 32-M of 1971 ਨੇ 26 ਮਾਰਚ 1971 ਨੂੰ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ।

(6) ਏ.ਜੇ.ਆਰ. 1961 SC 600

i.

ਪੀਨਲ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 53, 53-ਏ, 55 ਅਤੇ 57 ਅਤੇ ਜੇਲ ਐਕਟ, 1894 ਦੀ ਧਾਰਾ 59 ਦੇ ਤਹਿਤ ਬਣਾਏ ਗਏ ਬੰਬਈ ਨਿਯਮਾਂ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲਾਰਡਸ਼ਿਪਾਂ ਨੇ ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਕੋਈ ਵਿਵਸਥਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿਸ ਦੇ ਤਹਿਤ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਰਸਮੀ ਮੁਆਫੀ ਦੇ ਉਮਰ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਹੋਵੇ। ਇੱਕ ਨਿਸ਼ਚਤ ਸਮੇਂ ਲਈ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਆਪ ਹੀ ਇੱਕ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

Surjit Singh v. The State of Punjab etc. (Sarkaria, J.)

(10) P8Go ਗੋਡਸੇ ਦੁਆਰਾ iprSupreme>urCourt ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਮੁਆਫੀ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਨੂੰ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਬੰਬਈ ਨਿਯਮਾਂ ਨੇ ਉਮਰ ਕੈਦ ਲਈ ਇੱਕ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਮਿਆਦ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੀ ਹੈ ਅਤੇ, ਇਸਲਈ, ਜੇਕਰ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਮਿਆਦ ਦੀ ਕੁੱਲ ਰਕਮ ਉਕਤ ਮਿਆਦ ਤੋਂ ਵੱਧ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਇਸ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਨਿਯਮ 1419(c) ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸੀ: -

"ਆਉਣ ਲਈ ਆਵਾਜਾਈ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ 15 ਸਾਲ ਦੀ ਅਸਲ ਕੈਦ ਵਜੋਂ ਲਿਆ ਜਾਵੇਗਾ।"

ਇਹ ਨਿਯਮ, ਭਾਵੇਂ ਪੈਰੀ ਮੈਟੀਰੀਆ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਕੁਝ ਹੱਦ ਤੱਕ ਪੰਜਾਬ ਜੇਲ੍ਹ ਮੈਨੂਅਲ ਦੇ ਪੈਰਾ 631(2) (f) ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਨਿਯਮ ਦੇ ਸਮਾਨ ਹੈ। ਬੰਬਈ ਦੇ ਹੋਰ ਨਿਯਮ ਉਸ ਸਮੇਂ ਵਿਚਾਰ ਅਧੀਨ ਸਨ 934, 937 (ਸੀ) ਅਤੇ 1447 (2) ਜੋ ਹੇਠਾਂ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹਨ: -

"934. ਧਾਰਾ 401, ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਕੋਡ ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਚਨਚੇਤੀ ਰਿਹਾਈ ਦੇ ਸਾਰੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ, ਕੈਦੀਆਂ ਨੂੰ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਜੇਲ੍ਹ ਵਿੱਚੋਂ ਰਿਹਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਜਾਣੇ ਹੋਣਗੇ।

937(c) ਜਦੋਂ ਕੋਈ ਉਮਰ ਕੈਦੀ ਜਾਂ ਕੈਦੀ ਜਿਸ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਬਿਨਾਂ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤੇ ਉਸ ਦੀ ਰੀਲੀਜ਼ 'ਤੇ ਮਨਾਹੀ ਦਾ ਹੁਕਮ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਨੇ ਅਜਿਹੀ ਛੋਟ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਹੈ ਜੋ ਉਸ ਨੂੰ ਰਿਹਾਅ ਕਰਨ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੋਵੇਗਾ, ਪਰ ਇਸ ਨਿਯਮ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਲਈ, ਸੁਪਰਡੈਂਟ ਉਸ ਅਨੁਸਾਰ ਰਿਪੋਰਟ ਕਰੇਗਾ। ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਇੰਸਪੈਕਟਰ-ਜਨਰਲ ਰਾਹੀਂ ਤਾਂ ਕਿ ਉਸ ਦੇ ਕੇਸ ਨੂੰ ਕੋਡ ਆਫ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ, 1898 ਦੀ ਧਾਰਾ 401 ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ ਵਿਚਾਰਿਆ ਜਾ ਸਕੇ।

1447(2) ਨਿਯਮ 1419 ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਕੋਈ ਵੀ ਕੈਦੀ ਜਿਸਨੂੰ ਉਮਰ ਕੈਦ ਜਾਂ 14 ਸਾਲ ਤੋਂ ਵੱਧ ਦੀ ਕੈਦ ਜਾਂ ਆਵਾਜਾਈ ਅਤੇ ਕੈਦ ਜਾਂ ਕੁੱਲ 14 ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਵੱਧ ਦੀ ਮਿਆਦ ਲਈ ਆਵਾਜਾਈ ਅਤੇ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਨੂੰ ਉਸਦੀ ਮਿਆਦ ਪੂਰੀ ਹੋਣ 'ਤੇ ਰਿਹਾਅ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਢੋਆ-ਢੁਆਈ ਜਾਂ ਕੈਦ ਜਾਂ ਚੋਵੇਂ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕੇਸ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਸਭ ਸਮੇਤ

ਮੁਆਫੀ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਕੈਦੀ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਉਪ-ਨਿਯਮ (1) ਅਧੀਨ ਰਿਪੋਰਟ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਅੰਤਿਮ ਰਿਹਾਈ ਦੀ ਮਿਤੀ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਹੁਕਮ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਹੀਂ ਹੋਏ ਹਨ।

ਭਾਵੇਂ ਪੰਜਾਬ ਜੇਲ੍ਹ ਮੈਨੂਅਲ ਵਿੱਚ ਬੰਬਈ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਨਿਯਮ 934 ਦੇ ਸਮਾਨ ਕੋਈ ਉਪਬੰਧ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਫਿਰ ਵੀ ਇਹ ਆਮ ਸਿਧਾਂਤ ਮੈਨੂਅਲ ਦੀ ਸਕੀਮ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ। ਪੈਰਾ 516-ਬੀ (ਜਿਸ ਬਾਰੇ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਧਿਆਨ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ) ਪੈਰਾ 647(1) ਦੀ ਧਾਰਾ (ਸੀ) ਨਾਲ ਕੁਝ ਹੱਦ ਤੱਕ ਸਮਾਨ ਹੈ।

(11) ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਕਿ ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਬੰਧਤ ਬੰਬਈ ਜੇਲ੍ਹ ਨਿਯਮਾਂ ਨੇ "ਮੁਆਫੀ ਪ੍ਰਣਾਲੀ" ਦੇ ਅਧਿਐਸ਼ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸਮੂਹ ਬਣਾਇਆ ਹੈ, ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੰਬੰਧਿਤ ਪੰਜਾਬ ਨਿਯਮ, ਹੇਠਾਂ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ, ਵੀ ਮੈਨੂਅਲ ਦੇ ਚੈਪਟਰ XX ਵਿੱਚ 'ਮੁਆਫੀ ਪ੍ਰਣਾਲੀ' ਸਿਰਲੇਖ ਹੇਠ ਪ੍ਰਗਟ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਇਹ : -

ਪੈਰਾ 631(2)(f) 'ਉਮਰ ਕੈਦ' ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਉਹ ਵਿਅਕਤੀ ਜਿਸ ਦੀ ਸਜ਼ਾ 20 ਸਾਲ ਦੀ ਕੈਦ ਹੈ;

(1) ਕਲਾਸ I ਜਾਂ ਕਲਾਸ 2 ਦਾ ਕੈਦੀ ਜਿਸਦੀ ਸਜ਼ਾ ਪੱਚੀ ਸਾਲ ਦੀ ਕੈਦ, ਜਾਂ

(11) ਇੱਕ ਸ਼੍ਰੇਣੀ 3 ਦਾ ਕੈਦੀ ਜਿਸਦੀ ਸਜ਼ਾ ਵੀਹ ਸਾਲ ਦੀ ਕੈਦ ਹੈ।

ਪੈਰਾ 647(1) ਜਦੋਂ ਜੀਵਨ-ਦੇਸ਼ੀ ਜੋ ਕੋਈ ਵੀ ਹੋਵੇ

(a) ਇੱਕ ਜਮਾਤ I ਕੈਦੀ, ਜਾਂ

(b) ਇੱਕ ਕਲਾਸ II ਜਾਂ ਕਲਾਸ III ਦਾ ਇੱਕ ਕੈਦੀ ਜਿਸਦੀ ਇੱਕ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਜ਼ਾ ਹੈ,

(c) ਇੱਕ ਕੈਦੀ ਜਿਸ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਸਥਾਨਕ ਸਰਕਾਰ ਹੈ।' ਨੇ ਬਿਨਾਂ ਹਵਾਲਾ ਦੇ ਉਸਦੀ ਰਿਹਾਈ 'ਤੇ ਪਾਬੰਦੀ ਲਗਾਉਣ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਕੀਤਾ।

ਨੇ ਅਜਿਹੀ ਮੁਆਫੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਹੈ ਜੋ ਉਸਨੂੰ ਰਿਹਾਅ ਕਰਨ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ ਪਰ ਇਸ ਪੈਰੇ ਦੇ ਉਪਬੰਧ ਲਈ, ਸੁਪਰਡੈਂਟ ਸਥਾਨਕ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਉਸ ਅਨੁਸਾਰ ਰਿਪੋਰਟ ਕਰੇਗਾ ਤਾਂ ਜੋ ਉਸਦੇ ਕੇਸ ਨੂੰ ਕੋਡ ਆਫ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜ਼ਰ, 1898 ਦੀ ਧਾਰਾ 401 ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰਿਆ ਜਾ ਸਕੇ।

(2) ਧਾਰਾ (1) ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਅਨੁਸਾਰ ਜਦੋਂ ਇੱਕ ਕੈਦੀ ਨੇ ਅਜਿਹੀ ਛੋਟ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਹੈ ਜੋ ਉਸਨੂੰ ਰਿਹਾ ਕਰਨ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ ਸੁਪਰਿਨਟੈਂਡੈਂਟ ਉਸਨੂੰ ਰਿਹਾ ਕਰੇਗਾ।"

Surjit Singh v, The State of Punjab etc. (Sarkaria, J.)

(12) ਇਹ ਆਮ ਆਧਾਰ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਨਿਯਮ ਜੇਲ੍ਹ ਐਕਟ, 1894 ਦੇ ਤਹਿਤ ਬਣਾਏ ਗਏ ਹਨ। ਗੋਪਾਲ ਗੋਡਸੇ ਦੇ ਕੇਸ (6) (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਅਜਿਹੇ ਜੇਲ੍ਹ ਨਿਯਮਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਨ ਲਈ ਇਹ ਮਾਰਗਦਰਸ਼ਕ ਸਿਧਾਂਤ ਰੱਖਿਆ ਹੈ:

“ਜੇਲ੍ਹਾਂ ਐਕਟ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਥਾਰਟੀ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾਵਾਂ ਨੂੰ ਬਦਲਣ ਜਾਂ ਮੁਆਫ਼ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ; ਇਹ ਸਿਰਫ਼ ਜੇਲ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮੁੜ ਵਿਵਸਥਾ ਅਤੇ ਉਸ ਵਿੱਚ ਬੰਦ ਕੈਦੀਆਂ ਦੇ ਇਲਾਜ ਲਈ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਜੇਲ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 59 ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਚੰਗੇ ਆਚਰਣ ਲਈ ਇਨਾਮਾਂ ਲਈ ਨਿਯਮ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਬਣਾਏ ਨਿਯਮਾਂ ਨੂੰ ਐਕਟ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਵਿੱਚ ਲਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਨਿਯਮ, ਹੋਰ ਗੱਲਾਂ ਦੇ ਨਾਲ, ਚੰਗੇ ਚਾਲ-ਚਲਣ ਲਈ ਇਨਾਮਾਂ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਤਿੰਨ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਛੋਟਾਂ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਅਰਥਾਤ, (i) ਆਮ, (ii) ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਤੇ (iii) ਰਾਜ। ਉਕਤ ਛੋਟਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੰਮ ਕਰਨ ਲਈ, ਨਿਯਮ 1419(c) ਦੇ ਤਹਿਤ, ਉਮਰ ਭਰ ਲਈ ਟਰਾਂਸਪੋਰਟੇਸ਼ਨ ਨੂੰ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ 15 ਸਾਲ ਦੀ ਅਸਲ ਕੈਦ ਵਜੋਂ ਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਨਿਯਮ ਨੂੰ ਟਰਾਂਸਪੋਰਟੇਸ਼ਨ ਫੌਂਪ ਜੀਵਨ ਲਈ 15 ਸਾਲ ਦੀ ਅਸਲ ਕੈਦ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਮੀਕਰਨ ਵਜੋਂ ਨਹੀਂ ਸਮਝਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਇਹ ਸਮੀਕਰਨ ਕੇਵਲ ਇੱਕ ਖਾਸ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਹੈ, ਅਰਥਾਤ, 'ਮੁਆਫੀ ਸਿਸਟਮ' ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਅਤੇ ਸਾਰੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਨਹੀਂ।”

(13) ਤਰਕ ਦੀ ਬਰਾਬਰੀ 'ਤੇ, ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪੈਰਾ 631 (2) (ਐਫ) ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੀ ਗਈ 'ਉਮਰ ਕੈਦ' ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਸਿਰਫ ਉਮਰ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ 20 ਸਾਲ ਦੀ ਕੈਦ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਕਰਦੀ ਹੈ (ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ, ਸ਼੍ਰੇਣੀ III ਉਮਰ ਕੈਦੀਆਂ ਦੇ) ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਮੁਆਫੀ ਦੀ ਗਣਨਾ ਕਰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਅਤੇ ਸਾਰੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਨਹੀਂ। ਇਸ ਵਿਆਖਿਆ ਨੂੰ 'ਜ਼ਿੰਦਗੀ-ਦੋਸ਼ੀ' ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੁਆਰਾ ਵੀ ਦਰਸਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ।

ਇੱਕ ਵਾਰ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਮਰ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦੋਸ਼ੀ ਦੀ ਬਾਕੀ ਬਚੀ ਸਾਰੀ ਉਮਰ ਲਈ ਇੱਕ ਹੈ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਜੇਲ੍ਹ ਮੈਨੂਅਲ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹਾ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਜੋ ਅਜਿਹੀ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ 20 ਸਾਲ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਕਰਦਾ ਹੋਵੇ। ਕੈਦ ਜਾਂ ਕੋਈ ਹੋਰ ਨਿਸ਼ਚਤ ਮਿਆਦ, ਸਾਰੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ, ਇਸ ਸਿੱਟੇ ਤੋਂ ਕੋਈ ਬਚ ਨਹੀਂ ਸਕਦਾ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਉਮਰ ਕੈਦੀ ਦੀ ਰਿਹਾਈ 20 ਸਾਲ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਪੂਰੀ ਹੋਣ 'ਤੇ ਵੀ, ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਰਿਹਾਈ ਹੋਣ ਕਰਕੇ, ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਾਰੇ ਬਕਾਏ ਨੂੰ ਮੁਆਫ਼ ਕਰਕੇ ਹੀ ਲਾਗੂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਉਚਿਤ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਜ਼ਾਬਤੇ ਦੀ ਫੰਜ਼ਦਾਰੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 401 ਦੇ ਅਧੀਨ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਹੁਕਮ ਦੁਆਰਾ ਸਜ਼ਾ। ਸ਼ਬਦ "ਉਸਨੂੰ ਰਿਹਾਅ ਕਰਨ ਦਾ ਹੱਕ ਦਿੰਦਾ ਹੈ" ਅਤੇ "ਸੁਪਰਡੈਂਟ ਉਸਨੂੰ ਰਿਹਾਅ ਕਰੇਗਾ" ਵਿੱਚ ਆਉਂਦੇ ਹਨ

ਪੰਜਾਬ ਜੇਲ ਮੈਨੂਅਲ ਦੇ ਪੈਰਾ 647 ਦੇ ਉਪ-ਪੈਰਾ (2), ਇਸਲਈ, ਉਚਿਤ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਉਸਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਬਕਾਏ ਨੂੰ ਮੁਆਫ਼ ਕਰਨ ਦੇ ਪੂਰਵ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹਨ।

(14) ਕਿਸੇ ਵੀ ਸੂਰਤ ਵਿੱਚ, ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰਾਂ ਨੇ ਸਬੰਧਤ ਜੇਲ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸੁਪਰਡੈਂਟਾਂ ਨੂੰ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ ਹਨ ਕਿ ਇਹ ਉਮਰ ਕੈਦੀ ਜੋ ਦੂਜੇ ਰਾਜਾਂ ਵਿੱਚ ਸਜ਼ਾਵਾਂ ਪੂਰੀਆਂ ਕਰ ਚੁੱਕੇ ਹਨ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਦੀਆਂ ਜੇਲ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ, ਨੂੰ ਸੁਪਰਡੈਂਟਾਂ ਦੁਆਰਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤੇ ਬਿਨਾਂ ਰਿਹਾਅ ਨਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਕਾਰਨ ਵੀ, ਸਬੰਧਤ ਜੇਲ੍ਹ ਸੁਪਰਡੈਂਟ ਨੂੰ ਪੈਰਾ 647 ਦੇ ਸਬ-ਪੈਰਾ (2) ਅਧੀਨ ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਨੂੰ ਰਿਹਾਅ ਕਰਨ ਦਾ ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਸੱਚ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਨੇ ਜੇਲ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸੁਪਰਡੈਂਟਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਸਿਰਫ਼ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਪੱਤਰ ਨੰ. 20/63/P.IV ਮਿਤੀ 16 ਫਰਵਰੀ, 1966 (1971 ਦੀ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਰਿਟ 11 ਵਿੱਚ ਰਾਜਾਂ ਦੀ ਵਾਪਸੀ ਦਾ ਅਨੁਬੰਧ 'E')। ਫਿਰ ਵੀ, ਇਸ ਨੂੰ ਪੈਰੇ 647(1) ਦੀ ਧਾਰਾ (ਸੀ) ਅਧੀਨ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਅਜਿਹੇ ਤਬਾਦਲੇ ਕੀਤੇ ਗਏ ਉਮਰ ਕੈਦੀਆਂ ਦੀ ਰਿਹਾਈ ਤੋਂ ਮਨ੍ਹਾ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਹੁਕਮ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ।

(15) ਅਗਲਾ ਸਵਾਲ (ਜੋ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਦੀ 3 ਸੈਕਿੰਡ ਸੀਬੀ ਵੀ ਸੁਣਦਾ ਹੈ) ਇਹ ਹੈ: ਕੀ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਜਾਂ ਰਾਜ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਵਾਲੀ ਸਰਕਾਰ, ਪਾਸ ਕਰਨ ਲਈ ਸਮਰੱਥ "ਉਚਿਤ ਸਰਕਾਰ" ਸੀ। ਫੌਜਦਾਰੀ ਜਾਬਤਾ ਦੀ ਧਾਰਾ 401 ਦੇ ਅਧੀਨ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੁਕਮ। ਧਾਰਾ 402(3) ਕਹਿੰਦੀ ਹੈ:-

"402(3) ਇਸ ਧਾਰਾ ਅਤੇ ਧਾਰਾ 401 ਵਿੱਚ, ਸਮੀਕਰਨ 'ਉਚਿਤ ਸਰਕਾਰ' ਦਾ ਅਰਥ ਹੋਵੇਗਾ-

(a) ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਜਿੱਥੇ ਸਜ਼ਾ ਕਿਸੇ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਹੈ, ਜਾਂ ਧਾਰਾ 401 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (4 ਏ) ਵਿੱਚ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਆਦੇਸ਼ ਕਿਸੇ ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲੇ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਕਿਸੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਧੀਨ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸੰਘ ਦੀ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਸ਼ਕਤੀ ਵਧਦੀ ਹੈ, ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ, ਅਤੇ

(b) ਹੋਰ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ, ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ।

ਉਪਰੋਕਤ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਤੋਂ, ਇਹ ਇੱਕ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ ਅੱਗੇ ਨਿਕਲਦਾ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 401 ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ 'ਉਚਿਤ ਸਰਕਾਰ' ਖੇਤਰੀ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੇ ਅੰਦਰ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਵਾਲੀ ਰਾਜ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਅਪਰਾਧ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਅੰਤਰ- ਧਾਰਾ ਧਾਰਾ 401 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਨਾਲ ਮੇਲ ਖਾਂਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੇ ਤਹਿਤ ਉਚਿਤ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਪ੍ਰੀਜ਼ਾਈਡਿੰਗ ਜੱਜ ਦੀ ਲੋੜ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ।

ਅਦਾਲਤ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਜਾਂ ਜਿਸ ਦੁਆਰਾ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਜਾਂ ਪੱਕਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਆਪਣੀ ਰਾਏ ਦੱਸਣ ਲਈ ਕਿ ਕੀ ਮੁਅੱਤਲ ਪੈਨਸ਼ਨ ਜਾਂ ਸਜ਼ਾ ਦੀ ਮੁਆਫ਼ੀ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਰਾਜ ਦੀ ਦੋਸ਼ੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਜੱਜ ਤੋਂ ਅਜਿਹੀ ਰਾਏ ਨਹੀਂ ਮੰਗ ਸਕਦਾ, ਕਿਉਂਕਿ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵਾਧੂ ਖੇਤਰੀ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇੱਥੇ

ਇਹ ਧਿਆਨ ਦੇਣ ਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਸੈਕਸ਼ਨ 55-ਏ, ਪੀਨਲ ਕੋਡ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੀ ਗਈ "ਉਚਿਤ ਸਰਕਾਰ" ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਜੋ ਕਿ ਪੜ੍ਹਦੀ ਹੈ: -

"55 ਏ. ਸੈਕਸ਼ਨ ਚੌਵੀਆਂ ਅਤੇ ਪੰਜਾਹਵਾਂ ਵਿੱਚ 'ਆਪ ਸਹੀ ਸਰਕਾਰ' ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਅਰਥ ਹੈ-

- (a) ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਜਿੱਥੇ ਸਜ਼ਾ ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਹੈ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲੇ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਕਿਸੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸੰਘ ਦੀ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਸ਼ਕਤੀ ਵਧਦੀ ਹੈ, ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ; ਅਤੇ
- (b) ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਜਿੱਥੇ ਸਜ਼ਾ (ਮੌਤ ਦੀ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਨਾ) ਕਿਸੇ ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲੇ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਕਿਸੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਰਾਜ ਦੀ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਸ਼ਕਤੀ ਵਧਦੀ ਹੈ, ਰਾਜ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਅਪਰਾਧੀ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਇਹ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਫੌਜਦਾਰੀ ਜਾਬਤਾ ਦੀ ਧਾਰਾ 402(2) ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਸਮਾਨ ਹੈ। ਇਹਨਾਂ ਦੋਵਾਂ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਵਿੱਚ 'ਉਚਿਤ ਸਰਕਾਰ' ਦੀ ਪਰੀਖਿਆ ਇੱਕੋ ਜਿਹੀ ਹੈ, ਅਰਥਾਤ, ਕੀ ਉਹ ਅਪਰਾਧ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕੈਦੀ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਕਿਸੇ ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲੇ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਰਾਜ ਦੀ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦਾ ਵਿਸਤਾਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਮਰ ਡੇਰ ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਵਚਨਬੱਧ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ, ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਸ਼ਕਤੀ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਪਰਾਧ ਤੱਕ ਨਹੀਂ ਵਧਦੀ। ਧਾਰਾ 55 ਏ, ਪੀਨਲ ਕੋਡ ਵਿੱਚ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ, ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ, ਉਮਰ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਹ ਦਰਸਾਉਣ ਲਈ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 401, ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜ਼ਰ ਕੋਡ ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਜ਼ਾਵਾਂ ਨੂੰ ਮੁਆਫ ਕਰਨ ਅਤੇ ਮੁਅੱਤਲ ਕਰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ, ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੁਕਵੀਂ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਇੱਕ ਵੱਖਰੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਅਪਣਾਉਣ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਰੱਖਦੀ ਹੈ। ਸੰਖੇਪ ਵਿੱਚ, ਧਾਰਾ 401, ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜ਼ਰ ਕੋਡ ਦੇ ਤਹਿਤ, ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਵਾਲੀ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨਾ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਇਹਨਾਂ ਉਮਰ ਕੈਦੀਆਂ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਬਕਾਏ ਨੂੰ ਮੁਆਫ ਕਰਨ ਦੇ ਸਮਰੱਥ ਸੀ। ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਸਿਰਫ ਇੰਨਾ ਕਰ ਸਕਦੀ ਸੀ ਕਿ ਇਹਨਾਂ ਉਮਰ ਕੈਦੀਆਂ ਦੇ ਕੇਸ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਉਮਰ ਕੈਦ ਦੀ ਬਾਕੀ ਬਚੀ ਮਿਆਦ ਦੀ ਮੁਆਫੀ ਲਈ ਉਚਿਤ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਭੇਜੇ ਜਾਣ।

Surjit Singh v. The State of Punjab etc. (Sarkaria, J.)

ਧਾਰਾ 401, ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜ਼ਰ ਕੋਡ ਦੇ ਅਧੀਨ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ। ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ - ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਪੱਖ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇਸ਼ੀ ਰਾਜਾਂ ਦੀਆਂ ਸਰਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਦੇ ਚੁੱਕੀ ਹੈ। ਨਾ ਤਾਂ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਸਬੰਧਤ ਜੇਲ੍ਹ ਦਾ ਸੁਪਰਡੈਂਟ ਪੰਜਾਬ ਜੇਲ੍ਹ ਮੈਨੂਅਲ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਧਾਨਕ ਨਿਯਮਾਂ ਅਧੀਨ ਕੈਦੀਆਂ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 401 ਅਧੀਨ ਉਚਿਤ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੁਕਮਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਰਿਹਾਅ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਉਚਿਤ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਤੱਕ ਇਸ ਲਈ ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਦੀ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਤਰਕ ਨਾਲ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ।

(16) *ਸੀਤਾਰਾਮ ਦੇ ਕੇਸ (1)* (ਸੁਪਰਾ) ਵੱਲ ਧਿਆਨ ਦੇਣਾ ਉਚਿਤ ਹੋਵੇਗਾ। ਉੱਥੇ, ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੂੰ, *ਹੋਰ ਗੱਲਾਂ ਦੇ ਨਾਲ*, ਧਾਰਾ 302, ਦੰਡ ਸੰਹਿਤਾ ਦੇ ਤਹਿਤ ਦੇਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਵਿਦਰਭ ਖੇਤਰ ਦੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਚੰਦਾ ਦੀ ਸੈਸ਼ਨ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਉਮਰ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ ਗਈ ਸੀ। ਉਹ ਸਜ਼ਾ ਭੁਗਤਣ ਲਈ ਕੇਂਦਰੀ ਜੇਲ੍ਹ ਵਿੱਚ ਬੰਦ ਸੀ। ਸਟੇਟ ਰੀ-ਆਰਗੇਨਾਈਜ਼ੇਸ਼ਨ ਐਕਟ, 1956 ਦੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਪੂਰਾ ਵਿਦਰਭ ਖੇਤਰ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਦੇ ਨਵੇਂ ਰਾਜ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਬਣ ਗਿਆ। ਟ੍ਰਾਂਸਫਰ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 3 ਦੇ ਤਹਿਤ, ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਸਹਿਮਤੀ ਨਾਲ, ਉਸਨੂੰ ਬਾਅਦ ਵਾਲੇ ਰਾਜ ਦੀ ਇੱਕ ਜੇਲ੍ਹ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਕੈਦੀ ਨੇ ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਕੈਦੀ ਰੀਲੀਜ਼ ਆਨ ਪ੍ਰੋਬੇਸ਼ਨ ਐਕਟ (1954 ਦਾ ਨੰਬਰ XVI) ਦੀ ਧਾਰਾ 2 ਦੇ ਤਹਿਤ ਪ੍ਰੋਬੇਸ਼ਨ 'ਤੇ ਆਪਣੀ ਰਿਹਾਈ ਲਈ ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਅਰਜ਼ੀ ਦਿੱਤੀ (ਇੱਥੇ ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਐਕਟ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ)। ਬਿਨੈ-ਪੱਤਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਉਚਿਤ ਚੈਨਲ ਰਾਹੀਂ, ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਉਸ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 2 ਦੇ ਤਹਿਤ ਪ੍ਰੋਬੇਸ਼ਨ 'ਤੇ ਉਸਦੀ ਸ਼ਰਤੀਆ ਰਿਹਾਈ ਦਾ ਹੁਕਮ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ। ਉਸ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਸਬੰਧਤ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੇ ਮਹਿਸੂਸ ਕੀਤਾ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਜੇਲ੍ਹਾਂ ਦੇ ਇੰਸਪੈਕਟਰ-ਜਨਰਲ ਦੇ ਸਰਕੂਲਰ ਨੂੰ ਦੇਖਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ - ਧਾਰਾ 2 ਆਈਬੀਡ ਦੇ ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਕੈਦੀ ਦੀ ਰਿਹਾਈ ਦੀ ਸ਼ਰਤ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਰਾਜ ਦੀ ਪੂਰਵ ਸਹਿਮਤੀ ਦੀ ਲੋੜ ਸੀ। ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਰਾਜ ਨਾਲ ਸਲਾਹ ਮਸ਼ਵਰਾ ਕੀਤਾ ਜੋ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੀ ਅਜਿਹੀ ਰਿਹਾਈ ਲਈ ਸਹਿਮਤ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ। ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ, ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਪ੍ਰੋਬੇਸ਼ਨ 'ਤੇ ਰਿਹਾਈ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਅੱਗੇ ਵਿਚਾਰ ਲਈ ਸਵਾਲ ਸਨ:-

- (1) ਕੀ ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 2 ਦੇ ਤਹਿਤ ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਸਰਕਾਰ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ, ਦੇਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਏ ਗਏ ਸਰਕੂਲਰ ਦੁਆਰਾ ਦਰਸਾਏ ਅਨੁਸਾਰ, ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਰਾਜ ਦੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪੂਰਵ ਸਹਿਮਤੀ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹਨ; ਅਤੇ

- (2) ਕੀ ਕੇਂਦਰੀ ਜੇਲ੍ਹ ਜਬਲਪੁਰ ਦੇ ਸੁਪਰਡੈਂਟ ਨੂੰ ਤਬਾਦਲਾ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 3(1) ਅਧੀਨ ਕੈਦੀ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਬੰਦ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਉਹ ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਫਾਰਮ ਵਿਚ ਲਾਇਸੈਂਸ 'ਤੇ ਰਿਹਾਈ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਉਮਰ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਪੂਰੀ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ। ਦੇ ਨਿਯਮ 7 ਦੇ ਤਹਿਤ 'ਡੀ.

; ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਵਾਲਾਂ ਦਾ ਜਵਾਬ ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 2 ਦੀ ਸਾਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਏ ਨਿਰਮਾਣ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਨਕਾਰਾਤਮਕ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਲਿਖਿਆ ਹੈ: -

"2. ਜ਼ਾਬਤਾ ਫੌਜਦਾਰੀ 1898 ਦੀ ਧਾਰਾ 401 ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਚੀਫ਼ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਜਿੱਥੇ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਤਹਿਤ ਜੇਲ੍ਹ ਵਿੱਚ ਜੁਰਮਾਨਾ ਲਗਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਹ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਉਸਦੇ ਪੂਰਵਜਾਂ ਅਤੇ ਜੇਲ੍ਹ ਵਿੱਚ ਉਸਦੇ ਵਿਵਹਾਰ ਤੋਂ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਬਚਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ। ਜੇ ਉਹ ਜੇਲ੍ਹ ਤੋਂ ਰਿਹਾਅ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਸਰਕਾਰ ਲਾਈਸੈਂਸ ਦੁਆਰਾ ਉਸ ਨੂੰ ਇਸ ਸ਼ਰਤ 'ਤੇ ਰਿਹਾਅ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦੇ ਸਕਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਕਿਸੇ ਸਰਕਾਰੀ ਅਧਿਕਾਰੀ ਜਾਂ ਉਸੇ ਧਰਮ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਨਿਗਰਾਨੀ ਜਾਂ ਅਧਿਕਾਰ ਅਧੀਨ ਹੋਵੇ। ਕੈਦੀ ਜਾਂ ਅਜਿਹੀ ਸੰਸਥਾ ਜਾਂ ਸਮਾਜ ਜਿਸ ਨੂੰ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਮਾਨਤਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਬਸ਼ਰਤੇ ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀ, ਸੰਸਥਾ ਜਾਂ ਸਮਾਜ ਉਸ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਸੰਭਾਲਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹੋਵੇ।"

(17) ਇਸ ਗੈਰ -ਰੋਧਕ ਧਾਰਾ (ਜਿਸ ਨੂੰ ਉੱਪਰ ਦਿੱਤੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 2 ਵਿੱਚ ਰੇਖਾੰਕਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ (ਇਟੈਲਿਕਸ ਜੇਈ ਇਸ ਰਿਪੋਰਟ)) ਨੂੰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਧਾਰਾ 401, ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜ਼ਰ ਕੋਡ ਵਿੱਚ ਅਸੰਗਤਤਾ ਨੂੰ ਸੋਧਣ ਜਾਂ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਮਝਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਉਸ ਕੇਸ ਵਿਚ ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 2 ਦੇ ਤਹਿਤ ਰਿਹਾਈ ਸਿਰਫ ਪ੍ਰੋਬੇਸ਼ਨ 'ਤੇ ਸ਼ਰਤੀਆ ਰਿਹਾਈ ਸੀ ਨਾ ਕਿ ਕੈਦੀ ਦੀ ਕੈਦ ਦੀ ਮਿਆਦ ਪੂਰੀ ਹੋਣ 'ਤੇ ਉਸ ਦੀ ਪੂਰਨ ਰਿਹਾਈ।

(18) ਸੀਤਾਰਾਮ ਦੇ ਕੇਸ (1) (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਨਾਲ ਸਾਡਾ ਕੋਈ ਝਗੜਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਤਬਾਦਲੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 3(2) ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਗਟਾਵੇ ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ, ਕਿਸੇ ਕਾਨੂੰਨ ਜਾਂ ਅਧੀਨ। ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਕਾਨੂੰਨੀ ਨਿਯਮ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕੈਦੀ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਬੰਦ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਹ ਐਕਸਪ੍ਰੈਸ ਆਇਨ ਨਾ ਸਿਰਫ ਪੰਜਾਬ ਜੇਲ ਮੈਨੂਅਲ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਵਿਧਾਨਿਕ ਉਪਬੰਧ ਨੂੰ ਕਵਰ ਕਰੇਗਾ, ਸਗੋਂ 'ਅਪਰਾਧਕ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੇ ਜ਼ਾਬਤੇ ਦੀ ਧਾਰਾ 401 ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰੇਗਾ। ਪੰਜਾਬ ਜੇਲ੍ਹ ਮੈਨੂਅਲ ਦੇ ਪੈਰਾ 647 (2) ਨੂੰ 'ਕੋਡ' ਦੀ ਧਾਰਾ 401 ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਅਤੇ ਅਧੀਨ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

(19) ਮਿਸਟਰ ਮਲਿਕ, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਜਾਣੇ-ਪਛਾਣੇ ਵਕੀਲ ਨੇ ਗੋਪਾਲ ਗੋਡਸੇ ਦੇ ਕੇਸ (6) (ਸੁਪਰਾ) ਨੂੰ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਵੱਖਰਾ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਕਿ ਪੈਰਾ 647 (2) ਦੇ ਸਮਾਨ ਬੰਬਈ ਨਿਯਮਾਂ ਵਿਚ ਕੋਈ ਵਿਧਾਨਕ ਨਿਯਮ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਉਸਨੇ ਪੈਰਾ ਗ੍ਰਾਫ 7 ਦੇ ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਆਉਣ ਵਾਲੀ ਇੱਕ ਸਜ਼ਾ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਇਹ ਵਾਕ ਪੜ੍ਹਦਾ ਹੈ: -

"ਸਾਡੇ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਹੋਰ ਨਿਯਮ ਨਹੀਂ ਲਿਆਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਜੋ ਕਿਸੇ ਕੈਦੀ ਨੂੰ ਉਮਰ ਭਰ

Surjit Singh v. The State of Punjab etc. (Sarkaria, J.)

ਲਈ ਟਰਾਂਸਪੋਰਟੇਸ਼ਨ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਵਾਲੇ ਕੈਦੀ ਨੂੰ ਮੁਆਫੀ ਸਮੇਤ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਮਿਆਦ ਦੀ ਮਿਆਦ ਪੂਰੀ ਹੋਣ 'ਤੇ ਬਿਨਾਂ ਸ਼ਰਤ ਰਿਹਾਈ ਦਾ ਅਟੱਲ ਅਧਿਕਾਰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ।"

ਪਾਠ ਤੋਂ ਵੱਖ ਕਰ ਕੇ ਇਕੱਲਿਆਂ ਪੜ੍ਹਨਾ ਉਚਿਤ ਨਹੀਂ ਜਾਪਦਾ। ਇਸ ਨੂੰ ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਸਫਲ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਵਾਕ ਨਿਰੀਖਣ ਦੁਆਰਾ ਤੁਰੰਤ ਸਫਲ ਹੁੰਦਾ ਹੈ: -

"ਜੇਲ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਧੀਨ ਨਿਯਮ ਉਮਰ ਭਰ ਲਈ ਆਵਾਜਾਈ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਲਈ ਇੱਕ ਲੈਸੀ ਸਜ਼ਾ ਦੀ ਥਾਂ ਨਹੀਂ ਲੈਂਦੇ ਹਨ।"

(20) ਇਹ ਦੁਹਰਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਜੇਲ੍ਹ ਮੈਨੂਅਲ ਦੇ ਪਾਰਸ 631(2) ਅਤੇ 647(2) ਨੂੰ ਛੋਟ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦੀ ਸਕੀਮ ਅਤੇ ਸੈਟਿੰਗ ਦੇ ਅਨੁਕੂਲ ਬਣਾਇਆ ਜਾਣਾ ਹੈ। ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਆਪਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਮਤਲਬ ਨਹੀਂ ਕੱਢਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਮਰ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦਾ ਅਰਥ ਹੈ ਸਾਰੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ 20 ਸਾਲ ਦੀ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਅਤੇ 20 ਸਾਲ ਦੀ ਕੈਦ (ਮੁਆਫੀ ਸਮੇਤ) ਪੂਰੀ ਹੋਣ 'ਤੇ, ਇੱਕ ਉਮਰ ਕੈਦੀ ਨੂੰ ਰਿਹਾਅ ਹੋਣ ਦਾ ਅਟੱਲ ਅਧਿਕਾਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਧਾਰਾ 401 ਅਧੀਨ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਉਚਿਤ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਪੂਰਵ ਹੁਕਮਾਂ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ।

(21) ਇਹ ਮੈਨੂੰ ਕੇਸਾਂ ਦੇ ਦੂਜੇ ਬੈਚ ਵਿੱਚ ਲੈ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਵਕੀਲ ਪੰਜਾਬ ਜੇਲ ਮੈਨੂਅਲ ਦੇ ਪੈਰਾ 516-ਬੀ 'ਤੇ ਆਪਣਾ ਪੱਖ ਰੱਖਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਲਿਖਿਆ ਹੈ: -

"516-ਬੀ. (a) ਔਰਤਾਂ ਅਤੇ ਮਰਦਾਂ ਦੇ ਅਪਵਾਦ ਦੇ ਨਾਲ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਉਮਰ ਅਪਰਾਧ ਕਰਨ ਵੇਲੇ 20 ਸਾਲ ਤੋਂ ਘੱਟ ਸੀ, ਸਜ਼ਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹਰੇਕ ਦੋਸ਼ੀ ਕੈਦੀ ਦੇ ਕੇਸ: -

- (i) ਕੈਦ। ਜੀਵਨ ਲਈ nment/s.
- (ii) ਉਮਰ ਕੈਦ ਅਤੇ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ
- (iii) 14 ਸਾਲ ਤੋਂ ਵੱਧ ਦੀ ਸਖ਼ਤ ਕੈਦ ਦੀ ਸੰਯੁਕਤ ਮਿਆਦ ਜਾਂ
- (iv) 20 ਸਾਲ ਤੋਂ ਵੱਧ ਦੀ ਇੱਕ ਸਜ਼ਾ-
 - (a) 14 ਸਾਲ ਤੱਕ ਦੀ ਛੋਟ ਸਮੇਤ ਜੇਲ ਵਿੱਚ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਦੀ ਮਿਆਦ ਗੁਜ਼ਾਰੀ ਹੈ, ਕੀ ਉਹ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਲਈ ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਜਨਰਲ ਆਫ ਜੇਲਾਂ, ਪੰਜਾਬ ਰਾਹੀਂ ਪੇਸ਼ ਕਰੇਗਾ।
 - (b) ਇੱਕ ਔਰਤ ਕੈਦੀ ਅਤੇ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਸਮੇਂ 20 ਸਾਲ ਤੋਂ ਘੱਟ ਉਮਰ ਦੇ ਇੱਕ ਪੁਰਸ਼ ਕੈਦੀ ਦਾ ਮਾਮਲਾ, ਜੋ ਚੱਲ ਰਿਹਾ ਹੈ-
 - (i) ਉਮਰ ਭਰ ਲਈ ਕੈਦ।
 - (ii) ਉਮਰ ਕੈਦ ਅਤੇ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ।

- (iii) 10 ਸਾਲ ਤੋਂ ਵੱਧ ਦੀ ਸਖ਼ਤ ਕੈਦ ਦੀ ਸਮਕਾਲੀ ਮਿਆਦ, ਜਾਂ
- (iv) 20 ਸਾਲ ਤੋਂ ਵੱਧ ਦੀ ਇੱਕ ਸਜ਼ਾ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਲਈ ਇੰਸਪੈਕਟਰ-ਜਨਰਲ ਆਫ ਜੇਲਜ਼, ਪੰਜਾਬ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ਜਦੋਂ ਕੈਦੀ ਨੇ 10 ਸਾਲ ਤੱਕ ਦੇ ਮੁੜ ਮਿਸ਼ਨ ਦੇ ਨਾਲ ਜੇਲ ਵਿੱਚ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਦੀ ਮਿਆਦ ਪੂਰੀ ਕੀਤੀ ਹੋਵੇ।
- (v) ਉਪਰੋਕਤ ਕਿਸੇ ਵੀ ਗੱਲ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਸੁਪਰਡੈਂਟ, ਜੇਲ੍ਹ, ਆਪਣੀ ਮਰਜ਼ੀ ਅਨੁਸਾਰ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਮੇਂ, ਜੇਲ੍ਹਾਂ ਦੇ ਇੰਸਪੈਕਟਰ-ਜਨਰਲ, ਪੰਜਾਬ ਰਾਹੀਂ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਲਈ, ਉਮਰ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਵਾਲੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕੈਦੀ ਦੇ ਕੇਸ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿਸਦੀ ਸਜ਼ਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸੁਪਰਡੈਂਟ ਦੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ ਕੈਦ ਦੀ ਮਿਆਦ ਵਿੱਚ ਬਦਲਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਜ਼ਾਬਤਾ ਫ਼ੌਜਦਾਰੀ ਜ਼ਾਬਤਾ ਦੀ ਧਾਰਾ 401 ਤਹਿਤ ਲੋੜੀਂਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਨੂੰ ਪਾਸ ਕਰਨ ਲਈ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਇਸ ਪਾਈ-ਪਾਈ ਅਧੀਨ ਢੁਕਵੀਂ ਸਰਕਾਰ ਸੀ।

(22) ਇਹ ਥੀਸਟ ਵਿਵਾਦ *eisodevoid'cof eforce.: dAs!t* ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ; ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਤਬਾਦਲੇ ਕੀਤੇ ਗਏ ਉਮਰ-ਦੋਸ਼ੀ ਦਾ ਕੇਸ, ਉਚਿਤ ਸਰਕਾਰ ਜੋ ਉਸਦੀ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਮੁਆਫ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸਦੀ ਰਿਹਾਈ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦੇ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਰਾਜ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਹੈ।

(23) ਉਪਰੋਕਤ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ, ਪੂਰੇ ਸਤਿਕਾਰ ਨਾਲ, ਅਸੀਂ -J : 1971 ਦੇ ਅਪਰਾਧਿਕ ਮੂਲ 38-M, 1971 ਦੀ 61-M ਅਤੇ 1971 ਦੀ ਅਪਰਾਧਿਕ ਲਿਖਤ 10 ਵਿੱਚ ਵੱਡੇ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜਾਂ ਦੁਆਰਾ ਲਏ ਗਏ ਵਿਚਾਰ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਹਾਂ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਕੈਦੀ *ਰਘਬੀਰ ਸਿੰਘ* ਬਨਾਮ ਸਿੱਖਿਅਕ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਦੁਆਰਾ ਵਿਚਾਰ ਦੇ ਨਾਲ ਸਤਿਕਾਰਤ ਸਹਿਮਤੀ ਵਿੱਚ .
ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਫਿਜ਼ਾ (5) (ਸੁਪਰਾ)।

(24) ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ, ਸਾਰੀਆਂ ਨੌਂ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਫੇਲ੍ਹ ਹੋ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ, ਅਤੇ '-ਖੁੰਝ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ।

MITTAL , J - ਮੈਂ ਸਹਿਮਤ ਹਾਂ।

ਡਿਸਕਲੇਮਰ :- ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਰਣਾ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ, ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ-ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਰਵਨੀਤ ਸਿੰਘ

ਕੇ. ਐਸ. ਕੇ

Surjit Singh v. The State of Punjab etc. (Sarkaria, J.)

ਸਿਵਲ ਫੁਟਕਲ

ਬਲਰਾਜ ਤੁਲੀ ਅਤੇ ਪ੍ਰੀਤਮ ਸਿੰਘ ਪੈਟਰ ਜੇ. ਜੇ.

ਨਿਹਾਲ ਸਿੰਘ ਆਦਿ—ਪਟੀਸ਼ਨਰਜ਼,
ਬਨਾਮ।

ਹਰਿਆਣਾ ਰਾਜ ਆਦਿ।- ਉੱਤਰਦਾਤਾ।

1974 ਦੀ ਸਿਵਲ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੰ- 2089

ਸਤੰਬਰ 17, 1974

1973 ਦਾ XVIII ਸੰਸ਼ੋਧਿਤ)—ਸੈਕਸ਼ਨ 2, 3, 5, 6 ਅਤੇ 7 — ਵਧੇ ਹੋਏ ਮਾਲੀਏ ਨੂੰ ਵਧਾਉਣ ਲਈ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੀ ਮਲਕੀਅਤ ਵਾਲੀਆਂ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਦਾ ਏਕੀਕਰਨ —ਕੀ ਧਾਰਾ 14 ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਹੈ — ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ— ਕੀ ਅਜਿਹੀ ਇਕੱਤਰਤਾ ਲਈ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਸਮਰੱਥ ਹੈ - ਧਾਰਾ 3 ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸੋਧਿਆ ਗਿਆ ਹੈ - ਕੀ ਇੱਕ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਸਾਰੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਇਕੱਤਰਤਾ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਕਰਦਾ ਹੈ

ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਪਰਿਵਾਰ ਅਤੇ ਇੱਕ ਪਰਿਵਾਰ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਅਸਮਾਨਤਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਾਂ ਏਕੀਕਰਣ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਵਿਵਸਥਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇੱਕ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਸਾਰੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਹਰਿਆਣਾ ਲੈਂਡ ਹੋਲਡਿੰਗਜ਼ ਟੈਕਸ ਐਕਟ, 1973 ਵਿੱਚ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਨੂੰ ਇਕੱਠਾ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕੁੱਲ ਹੋਲਡਿੰਗ 'ਤੇ ਟੈਕਸ ਲਗਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇੱਕ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਸਾਰੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੀ ਕੁੱਲ ਜਾਇਦਾਦ ਅਤੇ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਆਰਾ ਰੱਖੀ ਗਈ ਕੁੱਲ ਦਰਵਾਜ਼ੇ ਵਾਲੀ ਜ਼ਮੀਨ ਵਿਚਕਾਰ ਕੋਈ ਤੁਲਨਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਦੋਵੇਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਖੜ੍ਹੇ ਹਨ ਅਤੇ ਟੈਕਸ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਦੋ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਹਨ। ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਵਰਗੀਕਰਨ ਗੈਰ-ਵਾਜਬ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਲਈ ਟੈਕਸਯੋਗ ਇਕਾਈਆਂ, ਟੈਕਸ ਲਗਾਉਣ ਦੀ ਘਟਨਾ ਅਤੇ ਟੈਕਸ ਦੀ ਦਰ ਨੂੰ ਦਬਾਉਣ ਲਈ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਹੈ। ਅਦਾਲਤਾਂ - ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੀਆਂ ਜੇਕਰ ਉਹ ਸਪਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਹੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣ ਯੋਗ ਹਨ। ਪਤੀ, ਪਤਨੀ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਾਬਾਲਗ ਬੱਚਿਆਂ ਵਾਲੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਇਕੱਠਾ ਹੋਣਾ ਵੀ ਤਰਕਹੀਣ ਜਾਂ ਗੈਰ-ਵਾਜਬ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਪਤਨੀ ਅਤੇ ਨਾਬਾਲਗ ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਅਤੇ ਖੇਤੀ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ